

כ"ג/סיון/תשפ"ג
12 יוני 2023

סיכום ישיבת מנהלת נחלים ושטחים פתוחים ערד מס' 7

משתתפים:

ראה רשימת משתתפים (נספח א')

דיון:

1. מטרת הישיבה:
  - א. מעקב אחר נושאים לטיפול מישיבת מנהלת מס' 6.
  - ב. העלאת נושאים סביבתיים וחברתיים לדיון וקידום לפי ועדות עבודה.
2. מצ"ב מצגת ישיבת המנהלת. סיכום הישיבה והמצגת הועלו לאתר רשות ניקוז ים המלח.
3. נושאים מרכזיים לפי ועדות המשנה:

א. תחזוקה, פיקוח ואכיפה:

- 1) פיילוט איסוף פסולת בהתיישבות בלתי מוסדרת ערד, יניב מזעקי:
בהתיישבות הבלתי מוסדרת, שמונות מעל 10,000 איש אין פתרון לפסולת הביתית ופסולת בניין. הפיילוט שיעשה ביישוב אל פורעה, ששותפים לו אשכול נגב מזרחי וגופים נוספים במרחב, ייצר תשתית שתיתן מענה לבעיית הפסולת למתחם מסוים אשר הוגדר ויכלול גביית תשלום מתושבי הפיילוט. העבודה תעשה גם בציר החינוכי. אשכול נגב מזרחי הגיש את הפיילוט לוועדת תקציבים.
- 2) מיפוי מפגעים ק"ק סביב טבע 2020, דנה רווד: הסתיים מיפוי המפגעים הסביבתיים בעיר על ידי החלה"ט. המיפוי נעשה גם בשטחים הפתוחים סביב ערד. עיקר המפגעים נמצאו בשלוחות ובנחלים. הוגדר סדר עדיפויות ומדיניות לטיפול במפגעים. ההמלצה היא להכין תכנית רב שנתית בהתאם לסדרי העדיפויות. לקראת המנהלת הבאה ניכנס למהלך שישפר את המצב הנוכחי.
- 3) ראש נחל צאלים, דנה רווד- היו מס' שריפות השנה באזור התעשייה שהשפיעו על אזור הווינגטוניות. נדרש ליישם תכנית למניעת הגעת נגר מאזור התעשייה לראש הנחל. סוגייה זו תכנס תחת ההגשה של תכנית "ראשי הנחלים" בקול קורא לקרן לשטחים פתוחים, מבקשת את עזרתם של רשות ניקוז ים המלח לקראת ההגשה.

ב. תיירות וטיילות:

- 1) עדכונים שוטפים, אלי שעשוע- ישנה התקדמות עם בניית המלונות. ערד דורגה בבוקינג כאחת מחמש הערים עם חווית האירוח הטובה ביותר. בערד המדבר הוא המוצר התיירותי, לכן ישנה חשיבות גדולה לאיזון בין פיתוח לשמירה על הסביבה.
- 2) "דרך הנוודים" – זהו כביש ללא מוצא הכי ארוך בארץ, כביש שמכיל בתוכו נקודות עניין רבות ובין היתר את כביש ישראל לאופניים. השנה נגיש את התכנית שוב לקרן לשמירה על שטחים פתוחים.
- 3) אתר חדש למחלקת תיירות – ההשקה בקרוב. ניתן למצוא בו דיווחים על אירועים ופעילויות בעיר. בנוסף, באמצעות פילטרים שונים, ניתן למצוא את כל מקומות האירוח בעיר.

עמוד 1 מתוך 5

- 4) תחבורה ציבורית בין ערד למצדה - קו חדש שיגיע לאתר מצדה. בעתיד יהיו עוד ארבע תחנות עצירה בדרך, סמוכות לשבילי טיול.
- 5) חניון קראוונים + פארק שכשוכיות - בגלל המחסור בתשתיות פיזיות של תיירות, עלה רעיון להקמת פארק שכשוכיות באזור הפארק הצפוני.
- 6) תגלית - התחלה של פיילוט עם קבוצת תגלית שיגיעו לעיר ויוכלו לבחור להשתתף במגוון סדנאות שהעיר מציעה.
- 7) סיור קולינרי - התחלנו לעבוד עם חברת "סיפור קולינרי" על סיור בעיר שישלב טעימות וסיפורים על העיר.
- 8) נתוני תיירות - באתר של Airbnb ניטור הלינות מצא כי סך כל הלינות בעיר נמצא בצמיחה.

ג. תכנון ומדיניות:

- 1) שביל סף מדבר ומרחב מואב, אדר' מרים אלחדד - התכנית נמצאת בשלביה האחרונים. התכנית החלה עם רשות ניקוז ים המלח ובשלב האחרון שמתקדם לביצוע שותפים לו חמ"ת. השביל הוא קו התפר בין העיר לשטח הפתוח. בדומה לפארק יהושפט השיווקים צלחו באמצעות הפיתוח, אנו רואים במצפור עוגן שיתביע חותם וייצר אטרקטיביות. התכנית ממשיכה עם שיתוף הציבור, בהובלתה של האדריכלית ורדית צורנמל, כחלק מהתהליך העלו התושבים רצון למקסם את השימושים של השביל, לקדם התכנסויות ופעילויות שונות - זה יוטמע בפרוגרמה של הטיילת.
- מרחב מואב- זרוע שיוצאת מהשטח הבנוי של העיר עד הגעתה למצפור. המצפור עד היום היווה חנייה עם שביל נצפות. השביל יהפוך למונגש לבעלי מוגבלויות. לאורך השביל יהיו פרגולות מוצללות עם פינות ישיבה עד קצה רחוב מואב בו תוקם מרד של גן מדברי בצורה שמתממשקת עם המלון הסמוך. הציר ימשיך למרפסת מרחפת על מצוק שמשקיף אל המדבר.
- מבין האתגרים הסביבתיים בפרויקט נדרש פיקוח סביבתי צמוד בזמן עבודות- לא פשוט למצוא אנשי מקצוע, נשמח לעזרה בנושא.
- 2) אתגרים סביבתיים בעבודות פיתוח בשכונות חדשות, דנה רוזד:
שכונת נופים - שכונה תיירותית בראש נחל כידוד. כחלק מהקמת השכונה נעשית עבודה למניעת הפגיעה הסביבתית וצמצום הנזקים הנופיים הן ממצפור מואב והן בתחום השכונה עצמה. בנוסף נדרש למצוא פתרון להצבה מחדש של שביל ישראל לאופניים - התקיימו פגישות וסיורים עם שביל ישראל, מסתמן כי הוא יוקם בגבול השכונה על ידי החברה המפתחת. טרם הסתיים תהליך התיאום. לבסוף, התקיימו סיורים עם נציגי רטי"ג טרם תחילת עבודות.
- שכונת רכסים - נעשו פעולות ראשוניות לבחינת התערבות אקולוגית ע"י יח"ס ורטי"ג. ישנה סוגיה עם צנרת הביוב הראשית שעוברת בערוץ הנחל, יש לחשוב על העיצוב שלה. בנוסף, נדרש פתרון עבור עודפי עפר בכמות של 300,000 מ"ק. על מנת להמנע מיישום פתרונות לא סביבתיים בתחום התכנית (כגון מילוי ערוצי נחלים) הוצע להעבירם, בכפוף לאישור רמ"י, לבורות פנויים באתר כריית החולות של ערד. הנושא נמצא בבדיקה.
- 3) מסמך מדיניות עירונית למגוון ביולוגי ואתרי טבע - הוגש קול קורא של המשרד להגנת הסביבה. נעשתה עבודת דיוק של ההנחיות המרחביות ואתרי סקר הטבע. התוצר יכלול טבלה של שטחים והמלצות להטמעה בתכניות שונות. לכל אתר תהיה כרטיסייה שתשמש את המתכננים.
- 4) פארק ערד - לאחרונה קיבלנו תקציב להתקדם עם תכנית האב. החוזה עבר לעיריית ערד, בהחלטה משותפת עם קק"ל התקציב ינוהל ע"י עיריית ערד כדי לאפשר שיתוף ציבור אזורי.

ד. חינוך וקהילה:

- (1) תכנית חינוכית אל פורעה, מוריאל קוסומנו – תכנית חינוכית סביבתית בשיתוף מועצה אזורית אל קסום, רשות הטבע והגנים ומשרד החינוך. כ-400 תלמידים נחשפו לתכנים בנושא שמירת טבע וסביבה ויצאו לסיורים וימי ניקיון בנחלים הסובבים את ערד וים המלח. התכנית זכתה לתגובות חיוביות של התלמידים ושל הסגל החינוכי.
- (2) חינוך סביבתי 2023, שרית מואל-א. ביובליץ – אירוע שיא בנחל כידוד שמתקיים כבר שנה רביעית ברציפות. היה אירוע מוצלח עם נוכחות גדולה של אנשים. האירוע כלל הדרכות, ספארי לילה ועוד. ב. חוג טיול – בימי שישי פועל חוג טיול לכיתות א' ו' , קרוב ל-27 תלמידים נחשפים אליו בכל חציון. את החוג מדריכים צוות מבית ספר שדה. ג. סיורים למגמות ביולוגיה וגיאולוגיה – כחלק מיחידת הבגרות יוצאים התלמידים לסיורים בשטחים הפתוחים.
- (3) ועידת אקלים אזורית, נעה כהן קיסנינגר- ועידת האקלים האחרונה התקיימה בינואר, היא עסקה בחקירת שרשרת המזון (תעשיית הדשנים, מלונות, הטמנה ועוד), בשיתוף סטודנטים מאוניברסיטת תל אביב. אנו ממשיכים לקדם חקלאות בת קיימא וצמצום בזבוז המזון במלונות והתייעלות בנושא הפליטות בתעשייה. מראינת מנהלת מחלקות להבין את הקשר שלהם למשבר האקלים, חשוב לנו להוות דוגמה למקומות אחרים.

דין:

- (1) סקר מפגעים סביבתיים, רננה אילן - לאחר שיעבור חוק פסולת בניין ייתכן שיהיה קול קורא בנושא, לשם כך אנחנו צריכים את העזרה של השלטון המקומי להעברת החוק.
- (2) שי טכנאי - החיבור של ערד לשביל ישראל גם כמותג תיירותי הוא מאוד חשוב.
- (3) דנה רודד – בכוננתנו להגיש לקרן לשמירה על שטחים פתוחים את מקטע ההנגשה במרחב מואב. נשמח למכתבי תמיכה עבור הפרויקט.
- (4) הועלתה הצעה ע"י קבוצת CPM לקבלת עודפי העפר של שכונת רכסים.
- (5) שרית כספי אורון – עתיד לצאת קול קורא לתמיכה בלתי תלויה בפרוייקטים של קהילה, חשוב לשקול הגשת תכניות שפועלות במרחב.
- (6) עו"ד ניסן בן חמו, ועידת האקלים – ההנהגה האזורית מחוברת לנושא. עיריית ערד היא עיר מאופסת אנרגיה, כלומר הצריכה הציבורית היא שוות ערך לייצור האנרגטי מפאנלים סולאריים. יש לנו חזון הרבה יותר רחב שכולל את הפיכת העיר לספק מקומי של חשמל. כמובן שהנושא מוטמע גם במסגרות החינוך.

העתקים:
משתתפים- נספח א'

נספח א' – רשימת משתתפים בישיבה לפי גופים

גוף	שם	תפקיד
עיריית ערד	עו"ד ניסן בן חמו	ראש עיריית ערד
	גרי עמל	מנכ"ל העירייה
	הילה צחי	מנהלת החברה הכלכלית
	רחל לנצ'נר	מנהלת מחלקת חינוך
	מרים אלחדד	מהנדסת העיר
	יערה חסאר	עוזרת ראש העיר
	ניר מסורי	מנהל תחום תכנון
	רמי גדקר	מנהל אגף תברואה
	אלי שעשוע	מנהל תחום תיירות בחכ"ל
	יובל אוזנה	רכזת תיירות בחכ"ל
	אוריאל ישראל אלחיאני	יו"ר ועדה לאיכות הסביבה
רשות ניקוז ים המלח	מוראל קוסומנו	מתכנתת סביבתית
	איילה אברהמי גובר	מנהלת היחידה לאיכות הסביבה נגב מזרחי
יח"ס נגב מזרחי	נעה כהן קיסינגר	רכזת קיימות
	שרית כהן מויאל	רכזת חינוך
	דנה רוודד	מתכנתת סביבתית
	עדן אוליאל	רכזת תחום פסולת
רט"ג	אייל בן גיאת	פקח רט"ג של אזור ערד
	אודי קולומבוס	אקולוג האזור
	אסף בן חמו	פקח רט"ג מדבר יהודה
משרד התיירות	מאיה אברמוביץ	מנהלת תחום בקרה, תשתיות תיירות
	עידן ונצובר	מנהל מחוז מרכז בחמ"ת
חמ"ת	איתי דוד	מנהל פרויקטים בחמ"ת
	רננה אילן	רכזת תשתיות
המשרד להגנת הסביבה	שרית כספי אורון	ממנה שיקום נחלים
	ד"ר אופיר כץ	חוקר
מכון מחקר ים המלח	שי טכנאי	מתכנן, מחוז דרום
החברה להגנת הטבע	משה משה	
רשות הבדואים	יניב מזעקי	מנהל תחום איכות הסביבה
אשכול נגב מזרחי	סיוון קויפמן	יח"ס מצפה רמון
מצפה רמון	טלי בר	תיירות מצפה רמון
	ויקטור ויינר	תושב ערד
יועץ תיירות	דני גור	תכנית אסטרטגית לתיירות ערד

נספח ב' – מסגרת עבודה

1. המנהלת מורכבת מוועדת היגוי רחבה בה חברים כל השותפים.
2. המנהלת הינה וולונטרית, החלטותיה מתקבלות בהסכמה.
3. בראש המנהלת עומד ראש עיריית ערד, עו"ד ניסן בן חמו.
4. המנהלת מתכנסת פעמיים בשנה, או לפי צורך.
5. סדר היום של המנהלת יישלח מראש וייקבע על בסיס ועדות עבודה.

איש קשר	נושאים לדוגמא	חברי ועדה	מרכז ועדה	וועדת עבודה
דנה רוזד danar@negevenv.org.il	תכנון שכונות חדשות, תשתיות; יישום הנחיות מרחביות; תאום בין תכניות אב; מידע מרחבי; ייזום פרויקטי פיתוח ומענה לק"ק; מחקר אקולוגי.	יח"ס; אגף הנדסה; משרד השיכון; רמ"י; תאגיד הביוב; קק"ל; רט"ג;	יח"ס נגב מזרחי	תכנון ומדיניות
יערה חסאר yaara_h@arad.muni.il	פסולות בנחלים; דיווח על מפגעים; פריצות לרכבים.	מנכ"ל; אגף תברואה; רמ"י, רט"ג, תאגיד הביוב, רשות בדואים.	מנכ"ל עירייה	תחזוקה, אכיפה ופיקוח
אלי שעשוע eli@kalkalit-arad.co.il	פרויקט סף המדבר; תשתיות מטיילים שאינן בשמורת טבע; שבילי ערד למיניהם; פרויקטים תיירותיים; חניוני לילה.	חברה כלכלית; רט"ג; עמותת תיירות; קק"ל; רשות הבדואים.	חברה כלכלית	תיירות וטיילות
שרית מויאל Saritm@negevenv.org.il	מגבונים בנחלים; תכניות חינוכיות; אירועי שיא; שילוב פעילות חינוכית בפרויקטים הנדסיים.	אגף חינוך; יח"ס; קק"ל; רשות בדואים.	יח"ס נגב מזרחי	חינוך
מוריאל קוסומנו moriel@dsla.org.il	ריכוז פעולת המנהלת.	מנכ"ל עירייה; יח"ס; רשות ניקוז ים המלח.	רשות ניקוז ים המלח	תכלול